

Texten ingår i Michael Löwys antologi [Marxismen i Latinamerika från 1909 till våra dagar](#)

Partido Socialista Popular och den kubanska revolutionen

A. Díaz*

Den kubanska revolutionen segrade 1959, men hade sina rötter i den omtalade attacken mot Moncadakasernen (1953), som ledde till att 26 juli-rörelsen bildades. Det är intressant att studera vilken hållning Partido Socialista Popular (PSP, Socialistiska Folkpartiet, det kubanska kommunistpartiet) intog till denna händelse och, mer allmänt, till metoderna att bekämpa Batistadiktaturen, för att få en bättre förståelse för skillnaderna mellan den nya castristiska kommunismen, som utkristalliserade sig på 1960-talet och den klassiska stalinistiska kommunismen i Latinamerika (sedan 30-talet). Följande dokument (som är ett utdrag ur en artikel publicerad i *Fundamentos*, PSP:s tidskrift 1954) ger oss också en bild av varför PSP inte stod i ledningen för den viktigaste revolutionära rörelsen någonsin i Latinamerikas historia.

Kamrater,

Den 26 juli 1953 genomförde den borgerligt-*latifundista* och pro-imperialistiska klicken, som tvingat sig på landet genom den reaktionära kuppen den 10 mars 1952, i själva verket en ny statskupp i syfte att förstärka den reaktionära regeringen karaktär och undanröja en hel rad hinder som stod i vägen för dess planer.

Den sterila och illa genomtänkta resningen i öster som kulminerade mot kasernerna i Santiago och Bayamo kunde lätt besegras av de styrandes militärapparat, trots upphovsmännens goda föresatser. Regimen tog detta som förevändning för att sopa bort det lilla som återstod av demokrati och rikta hårda slag mot den demokratiska massrörelse, som vid denna tid höll på att växa sig stark och bli ett allvarligt hot mot regeringens samtliga planer.

Veckorna före den 26 juli hade de folkliga protesterna ökat snabbt i styrka och gradvis tagit sig uttryck i olika aktioner, även strejker, som skakade den sittande regimen. Regeringen hade lovat sina gudfäder och beskyddare, yankee-imperialisterna, att på Kuba införa en ”korrigeringsplan” som skulle leda till lönesänkningar, massavskedanden och upphävande av den sociala lagstiftning som arbetarna tillkämpat sig under vårt partis ledning. Regeringen, som troget verkställde yankee-imperialismens expansionistiska och militaristiska politik som lämnade vägen öppen för monopolens omättligen aptit på exploatering och som lovat att förvandla Kuba till en ren koloni, hade stött på allt större problem med att genomföra vad den avkrävdes. Den växande massmobiliseringen och det ökade motståndet mot dess politik gjorde dessutom att dess möjligheter att tillämpa denna politik blev alltmer osäkra. Regeringen riskerade att oppositionen skulle nå stora framgångar i den valfars som den tänkte anordna för att skaffa sig den legala täckmantel som den hade eftersträvat sedan den 10 mars.

Detta är orsaken till att ledarna för kuppen den 10 mars välkomnade det som skedde i östra Kuba med vild hänförelse och otillständig entusiasm och såg det som en användbar förevändning för en snabb och våldsam offensiv mot resterna av den demokrati som vi talat om och utlösa en våg av förföljelse och illdåd som skadat landet så svårt. Förutom oräkneliga mord på öppen gata i öster, hundratals fängslade, omfattande husrannsakingar, förbudet mot vår älskade *Hoy* och andra tidningar, har denna offensiv lett till att alla konstitutionella rättigheter (de få som återstod efter 10 mars!) upphävts och till ett skräckvälde som upprätthålls av regimen mördare, det avskydda SIM – detta Gestapo som saknar motsvarighet t o m i Machados politiska polis.

26 juli medförde ett fullständigt avskaffande av all yttrande- och församlingsfrihet, hämnings-

* A Diaz, ”Bokslut över nationella partiledningens verksamhet från 26 juli till dags dato”, *Fundamentos* (Havanna), maj 1954, sid. 111-113, 133-137.

lös repression mot vårt parti, nya inskränkningar för arbetarrörelsen och den folkliga rörelsen, den drakoniska lagen om allmän "ordning" som i praktiken avskaffade pressfriheten och andra icke kungjorda åtgärder för att undertrycka och strypa de demokratiska rättigheterna. Den fascistiska anti-kommunistiska lag som antogs två månader senare blev bara en "laglig" täckmantel för att olagligförklara vårt parti och ett vapen för utpressning mot och förföljelse av hela arbetarrörelsen och den anti-imperialistiska rörelsen, till och med den borgerliga oppositionen mot Batista.

Regeringen "återinförde" senare de konstitutionella rättigheterna, men vem kan vara omedveten om att det på Kuba inte finns några garantier och att det i praktiken fortfarande handlar om ett välde av undantagsåtgärder, godtycklighet, förföljelser utan några som helst demokratiska rättigheter.

Som alla känner till riktas de mest våldsamma attackerna och regeringens mest aggressiva åtgärder mot vårt parti. Det är välkänt att vårt parti inte på något sätt medverkade i händelserna i öster, att det är emot den sortens borgerligt kuppärtade taktik för att den är felaktig, för att den sker isolerad från massorna och utgör ett hinder för masskampen som är det enda som, genom att ständigt gå mot högre och mer effektiva kampformer, kan besegra reaktionen och imperialismen, precis som 1933 och senare, i annan form, 1938-39. Om detta stämmer, varför pågår då denna rasande förföljelse av partiet? Orsaken borde vara klar för alla: Partido Socialista Popular är det starkaste och största hindret för de planer som hyses av de nordamerikanska imperialisterna och deras agenter innanför och utanför Batistaregimen. Det är bara vårt parti som inte går att skrämja, tvinga, köpa eller korrumpas. Vårt parti är det enda anti-imperialistiska partiet, det enda som vägrar böja sig för Washington, och som oförväget och tveklöst höjer det fulla nationella oberoendets fana mot utländskt förtryck. Vårt parti är arbetarklassens enda parti, alla arbetare och bönders parti, det är för enhet bland arbetarna och facklig demokrati, för arbetslöshetsersättning, för en verklig jordreform som delar ut jord till bönderna, för folklig enighet, och för den Nationella demokratiska fronten som kan leda landet ur krisen och mot högre nivåer av framsteg och nationell utveckling. Med andra ord är vårt parti fredens och socialismens parti.

På grund av detta, på grund av att partiet är den mest konsekventa bekämparen av "korrigeringsplanen" och Batistas pro-imperialistiska och reaktionära politik, på grund av att det är ett parti som står för demokratisk kamp för val och en demokratisk lösning på den kris Kuba befinner sig i, har *Partido Socialista Popular* blivit måltavla för de hårdaste angreppen och den mest brutala förföljelsen från den reaktionära regeringen som befläcker Kuba.

Den rasande förföljelsen av vårt *Partido Socialista Popular* – anförd av återkommande anti-kommunistiska uttalanden från utlandet av Prío och hans vänner – styrs till stor del av regimens intresse av att också i fortsättningen åtnjuta Washingtons gunst och bidra till kören av smutsig och motbudande anti-kommunistisk och anti-sovjetisk hysteri, och behålla yankee-imperialisternas stöd genom att ansluta sig till den rabiata anti-kommunismens fascistiska politik.

Dessa förföljelser och regeringsåtgärder mot vårt parti är därför varken slumpmässiga eller av övergående karaktär. De är resultatet av en plan som de som ligger bakom den vill ska vara slutgiltig och syftar inte bara till att bara förbjuda partiet, utan att krossa det. Men att lyckas med detta och få denna plan till att bli något bestående ur historiskt perspektiv är en helt annan femma. Tillsammans med folket är vi säkra på att vi kan slå tillbaka denna och alla andra fiendens planer på att "göra sig av med" kommunismen, som för ögonblicket har segrat i en tredjedel av världen och utgör hoppet för hela mänskligheten ...

Vår ståndpunkt är välkänd.

Ända sedan den 10 mars har vi stått för en hållning som visat sig vara korrekt.

Vi ser inte Kubas problem – *som vi tidigare sagt* – bara som något som handlar om en ”institutionell kris”.

Vi går till botten med saker och ting och föreslår radikala lösningar på frågor som inte bara har att göra med kuppen och den reaktionära regim som styr, utan framför allt med den ekonomiska kris som växer runt om i landet, och det förkvävande av nationell utveckling som imperialisternas interventioner har lett till.

Därför utgår vår linje inte bara från avgöranden i val, utan syftar till att komma med radikala lösningar på denna kris.

Därför kräver vi omedelbara och fria val, inte som något självändamål, utan som en möjlig utväg till en demokratisk lösning på krisen.

Därför uppmanar vårt program till bildande av en Nationell demokratisk front för att bilda en regering i stånd att sätta i verket ett kubanskt och patriotiskt program för en demokratisk lösning på krisen.

Vi förkastar äventyrligheter och ”kuppmetoder” lika mycket som kohandel i val. Vi är motståndare till alla principlösa sammansvärjningar, kupp försök, terrorism och andra handlingar utförda av grupper isolerade från massorna, vars ineffektivitet och skadlighet har bekräftats av historien. Vi är motståndare till passivitet, valbojkotter och andra förslag som dömer folket till att bara passivt åse händelseutvecklingen. Vi är motståndare till valmässig kohandel, som går ut på att uppnå små eftergifter och omedelbara fördelar, men som struntar i de verkliga problem som kräver en lösning.

I motsats till dessa borgerliga och småborgerliga metoder förordar vi bestämt proletära metoder för masskamp, massmobilisering, masspropaganda och enhet bland massorna.

Vår taktik är klar: vi förordar en enhetsfront, en folklig union, en överenskommelse mellan oppositionspartierna till försvar av demokratiska rättigheter, för frigivning av politiska fångar, för att bekämpa lönesänkningar, avskedanden, avhysning av bönder, rasdiskriminering, osv., kämpa för fria val och att senare delta i dem med den Nationella demokratiska frontens program för en demokratisk lösning på krisen.

Vårt mål är klart: en demokratisk lösning på Kubas kris, att besegra denna regering och dess underkastelse inför imperialismen, och upprättande av en patriotisk regering med Nationella demokratiska fronten.

Vad har vi då gjort för att förverkliga och utveckla denna politik?

Händelserna den 26 juli fick inte partiet att avvika från sin linje. Trots terrorn och andra nya åtgärder har partiet inte upphört att kämpa för enhetsfronten, utan med alla tänkbara medel gått in för att stärka den. Det har inte i desperation dragit tillbaka kravet på omedelbara och demokratiska allmänna val, utan framfört detta med än större kraft och krävt att högsta valdomstolen och regeringen ska inleda en ny period av partiregistrering och göra de nödvändiga förändringarna för att valen ska kunna bli ett verkligt rådslag med folket. Med dubbel energi har partiet framhävt nödvändigheten av att bygga enhetsfronten som valets motor.

Partiet gick energiskt in för detta och enhetsfrontskommittéer började snabbt sprida sig från ena änden av landet till den andra. Enhetsfrontsrörelsen i Havanna, som var den äldsta och starkaste eftersom den fanns redan före 26 juli, banade väg genom att ta initiativ till bildande av ett Nationellt enhetsfrontsparti (Partido de Frente Único Nacional, FUN), där män och kvinnor från alla partier, också vårt eget, skulle samarbeta.

Till stor del var det denna kamp – när enhetsfronten i Havanna vände sig till regeringen och högsta valdomstolen med krav på nyval – som tvingade regeringen att manövrera genom att bilda en valkommission för att ”lyssna på oppositionen”. Tillsammans med vårt partis klara och bestämda stämning kom en lavin med krav och petitioner om demokratiska val till denna regeringskommission. Och regeringen såg sig inte bara tvungen att skjuta upp valet – vilket passade bra med dess egna planer – utan också att starta en ny period för partiregistrering och att tala om ”eftergifter för oppositionen”.

Inför den möjligheten började enhetsfrontskommittéer runt om i landet att lämna in listor på mer än 8 000 väljare för att registrera sig som parti. När detta skett började den reaktionära regeringen bli skrämmd av kraften i rörelsen. Den var på vippen att bli ett äkta verktyg i valet för oppositionen. Dess existens öppnade nya möjligheter till enhet bland massorna, för enad kamp för fria val, demokratiska krav, frigivning av alla politiska fångar, osv., och för att besegra regeringen. Batistaklicken kunde inte hitta något annat sätt att ta itu med detta än att ensidigt vägra godkänna registreringen av FUN. Den utsatte sig därmed för risken att avslöja sina planer, vilket till sist också skedde, på att förbjuda all demokratisk opposition i valet, eller om nödvändigt sätta stopp för valkampanjen. När regeringen vägrade registrera FUN visade man att dess auktoritära metoder inte bara var något tillfälligt, utan i stället utgjorde ett permanent inslag i dess planer.

När registreringen senare skulle ske och vårt parti godtyckligt förhindrades att delta i valprocessen, utnyttjade det detta till att åter fördöma omorganiseringsprocessen som en maskerad och uppmana massorna att vägra att ha något att göra med något av de partier som medverkade i maskeraden, om det så handlade om regeringssidan eller den så kallade oppositionen.

Massorna förkastade som bekant omorganiseringen. Batista och hans kamrater fixade två miljoner namnunderskrifter, men folk visste att i denna siffra ingick hundratusentals väljare, som fått sina id-handlingar stulna och blivit berövade dem med våld, eller som helt enkelt inte fanns med i vallängderna.

På grund av att denna manöver misslyckades, tvingades regeringen använda sig av ytterligare ett skamligt specialdekret.

Vårt parti, som fullföljt linjen med kamp och massenhet och välkomnat Enhetsfrontens initiativ, tog nyligen kontakt med Ortodoxo-partiets verkställande utskott för att stödja de krav de lagt fram för nationen, även om de var otillräckliga. Vi inbjöd de ortodoxa att vara med och skapa en enad rörelse bakom dessa krav, som kunde och borde utgöra bas för enhet inte bara med de ortodoxa, utan att få hela oppositionen att enas bakom olika demokratiska krav på fria val. Även om deras verkställande utskott inte kom med något svar till vårt parti, kunde vår deklaration inte undgå att få det hela att röra sig till fördel för oss.

Och om vi fortsätter att arbeta för detta, om vi på allvar går in för att dra in de ortodoxa i gemensamt aktioner för *deras* egna krav, om vi oförtröttligt och tålmodigt håller fast vid enad kamp med de ortodoxa och andra oppositionella, såväl uppifrån som underifrån, och om vi inte förringar mindre aktioner för ekonomiska och politiska krav i fabriker och verkstäder, på landsbygden, ute i bostadsområdena, samt bland ungdomar och studenter, liksom uttryck för uttryck för enhet på basnivå, då kommer tanken på en enhetsfront att vinna stöd på ett avgörande sätt. Den kommer att ta form bland massorna och kommer att tvinga de ledare som är rädda för enhet att följa folket och delta i masskampen mot regimen och dess främsta uppbackare, yankee-imperialismen, som är det största hindret för demokrati på Kuba.

Till sist ser den rätta vägen för folket konkret ut på så här under rådande omständigheter:

a) Ena oppositionen och massorna för att åstadkomma

- fria val, och
- avvisa ”kuppmentalitet” och ”småreformer” och få stopp för allt kompromissande bakom ryggen på och till skada för massorna.

b) Under alla omständigheter vidmakthålla masskampen för ekonomiska och demokratiska krav, för fria val och för den Nationella demokratiska frontens program och förbereda oss att i denna kamp och för dessa krav även utnyttja regeringens egen valfars.

Läget är inte på något sätt enkelt. Regeringen är fast besluten att motsätta sig fria val och demokratiska rättigheter. Den håller envist fast vid sina farsartade planer på val. Därför och på grund av att enhet inom oppositionen lyser med sin frånvaro och på grund av att ”kuppmentalitet” och bojkottanda fortfarande bromsar massorna, kan regeringen fortfarande manövrera och motsätta sig den lösning landet behöver.

Därför måste vårt parti öka sin aktivitet för enhet och massmobilisering, fortsätta att utföra sina uppgifter och inte låta sig dras med i de elektoralistiska strömningar som fortfarande finns inom vissa delar av partiet, och inte heller låta sig dras med av de pseudo-vänsterströmningar som skulle placera oss i samma läger som de som ägnar sig åt ”bojkotter”; i stället måste vi med förnyad energi fortsätta att kämpa för vår riktiga linje.

Vi understryker att läget inte är okomplicerat, men det är inte heller omöjligt att få igenom våra krav. Vi får inte glömma att masskampen för ekonomiska och politiska krav tenderar att växa, och om vi bidrar till att mobilisera massorna kan de med all säkerhet genomdriva sina lösningar.

I samarbete med delar av oppositionen motsätter sig Batista att demokratin går framåt. Han förlitar sig på våld. Han använder hela maktapparaten för att åstadkomma att valen går till enligt hans önskemål, utan verklig folklig medverkan.

På grund av detta måste vi agera än mer ihärdigt för att snabbt kunna förändra läget och föra in kampen på fiendens territorium.

Folket har en paroll: fria val och bort med den anti-kubanska regeringen för att bana väg för en demokratisk lösning och en regering med Nationella demokratiska fronten.

För detta är vi redo att enas med alla partier, politiska grupper eller medborgare.

Vi utgår från folkets intressen, och enbart på detta. Och utifrån denna grundval agerar vi och kommer att fortsätta att agera. Andra partier bör göra på samma vis om de verkligen är ute efter att befria Kuba från dess dystra och svåra läge!

Sammanfattningsvis måste vi:

- Stärka kampen för omedelbara, fria val.
- Stärka kampen för att ena massorna, oppositionspartierna, osv. för krav som:
 - amnesti för politiska och sociala fångar;
 - upphäva alla anti-kommunistiska lagar och dekret om den allmänna ordningen; upphäva förbudet mot *Hoy, La Calle* och andra tidningar och återställa pressfriheten.
 - återupprätta demokratiska rättigheter, inklusive rätten för arbetarna och anställda att anordna möten och organisera sig och demonstrera mot lönesänkningar.
 - avskaffa den fascistiska fackföreningsavgiften;
 - underlätta valregistrering av alla demokratiska, arbetar-, anti-imperialistiska, socialistiska och progressiva partier och grupper, och därmed återupprätta principerna från 1940 års konstitution.
 - fria och direkta val.

- Stärka kampen för enhetsfronten, för bildande av alltmer aktiva enhetsfrontskommittéer i fabriker, på arbetsplatser, plantager, skolor, kontor, bostadsområden och städer, ena alla enhetsfrontskommittéer i en mäktig och stark rörelse.
- Mer kraftfullt sprida och försvara tanken på en Nationellt demokratisk front som den kubanska lösningen på kubanska problem.
- Och allra sist, i brist på bättre, använda regeringens egen valprocess maximalt, trots dess begränsningar, för att driva på masskampen, försvara partiets linje och Nationella demokratiska frontens program, och ena massorna även i valprocessen, mot Batistaregeringen och för en demokratisk lösning på Kubas kris.

Översättning: *Björn Erik Rosin*

Lästips – Mer om kommunistpartiets roll i den kubanska revolutionen:

K. S. Karol, [Castros Kuba](#) och/eller Saverio Tutino, [Den kubanska oktoberrevolutionen](#).